

МАТЕРІАЛИ
ВОСЬМОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса

17 листопада 2016 року

Україна Росія Бельгія
Швейцарія Литва
Камерун Ангола

Ukraine Russia Belgium Switzerland Lithuania

Cameroon Angola

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра соціальної роботи та кадрового менеджменту

Співорганізатори:

Міжнародна академія соціальної роботи

Жемайтійський коледж (Литва)

Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України

Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації

**МАТЕРІАЛИ
ВОСЬМОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ЛИСТОПАДА 2016 РОКУ

Одеса
2016

Петровська К. В. (Бердянськ, Україна)
ПРОФЕСІЙНІ ЗДАТНОСТІ ДО ЗАСТОСУВАННЯ
ТАНЦТЕРАПІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

У тезах розкрито питання застосування методу танцтерапії у професійній діяльності фахівця соціальної сфери. Визначені професійні компетенції та здатності, якими повинен оволодіти фахівець.

Petrovskaya С. (Berdyansk, Ukraine)
PROFESSIONAL ABILITIES FOR APPLYING
DANCE THERAPY IN SOCIAL FIELD

In the article the problem of dance therapy application in professional activity of a specialist of social field is covered. They determine professional competences and abilities that a specialist must have.

В нашій країні більшість методів терапії творчістю починають формуватися тільки зараз. Обмежена кількість досліджень з даної проблеми, недостатнє їх висвітлення в науково-методичній літературі, не дають можливості широкого практичного застосування даних методик в соціальній роботі, хоча потреба в цьому стає все більш очевидною. Швидко зростаючий інтерес до різноманітних напрямів терапії творчістю (танцтерапія, ізотерапія, музикотерапія, маскотерапія тощо) пояснюється ефективністю її застосування в реабілітаційних центрах, що обумовлено орієнтацією її методів на властивий кожній людині потенціал думок, почуттів, самоцілення, прагнення до гармонії.

Під терапією мистецтвом більшість дослідників (Л. Казакова, І. Малкіна-Пих, Л. Роговік та ін.) розуміють лікування, засноване на заняттях художньою творчістю, терапію творчим самовираженням; передбачається також виховання і адаптація особистості в соціумі за допомогою занять мистецтвом [2]. Суть методу полягає в терапевтичному впливі за допомогою художньої творчості, що дозволяє людині висловлювати свої думки, переживання в візуально-образній формі. Сам терапевтичний процес можна уявити як безперервну тристоронню комунікацію між основними її елементами або учасниками: об'єктом (дитина, молодь, дорослий тощо), суб'єктом (психолог, педагог, реабілітолог, фахівець соціальної сфери тощо), матеріалом або продуктом художньої діяльності (музика, пластичні рухи, художні зображення тощо).

Зараз спектр використання методу танцювально-рухової терапії значно розширився. Існує групова і індивідуальна робота з дітьми і дорослими, за допомогою якої можна вирішити свої особистісні проблеми, пов'язані із стосунками з іншими людьми, тривогами і страхами, кризисними життєвими ситуаціями, втратою життєвого сенсу, нерозумінням себе та ін.

Корекційна робота за допомогою танцю будується із застосуванням вправ і танцювальних рухів, направлених на пізнання тіла, усвідомлення його частин, ваги, розвиток відчуття простору. Для дії на глибоку чутливість тіла

використовуються рухи, що активізують м'язи, допомагають відчутти своє тіло через тактильну взаємодію, відновити психомоторну активність організму, відчуття глибокої чутливості і одночасно психологічного відчуття довіри. Такі структуровані сесії часто включають вивчення базових ритмів, дихальні вправи, техніки балету і сучасного танцю, велику різноманітність форм етнічного танцю, а також ігрові взаємодії і різного роду танцювальні імпровізації [4].

Таким чином, можна сказати, що використання цього методу вимагає від фахівця соціальної сфери досить глибокої підготовки, так як цей вид взаємодії може будити сильні емоції, яким доволі не просто знайти простір для вивільнення. В результаті аналізу програми підготовки танцтерапевтів різних шкіл в Україні та за кордоном, ми визначили професійні здатності, якими повинен володіти фахівець соціальної сфери для ефективного застосування методу танцювально-рухової терапії у своїй професійній діяльності.

Ми виділяємо наступні професійні компетенції необхідні фахівцю соціальної сфери для застосування методу танцювально-рухової терапії: позиціонування, діагностика, терапевтична взаємодія, рефлексія. Розглянемо кожну більш детально. Позиціонування – це визначення свого місця і ролі по відношенню до самого себе, до клієнтів, в терапевтичному співтоваристві, в соціумі; визначення професійної ідентичності. Під час професійної підготовки до використання цього методу фахівцю необхідно: глибше пізнати і розкрити себе, оволодіти здатністю до самопрезентації, встановлення першого контакту з клієнтом; знання про місце та можливості методу (основні техніки, моделі та стилі роботи, груповий процес, групова динаміка, структура сесії); здатність створювати простір довіри, максимально «чистого» сприйняття клієнтів.

Наступна компетентність це діагностика. Під діагностикою, як професійною компетенцією ми маємо на увазі збір інформації про клієнта (спостереження і діагностика з точки зору руху і тіла). У цьому сприйнятті важливо все: вік (порівняно з віком інших людей в групі), місце в крузі, жестикуляція і міміка. Є і інший спосіб, формалізований: анкети, опитувальники, чек-листи, тести. До здатностей, необхідних для даної компетенції, ми можемо віднести: спостереження за рухом і аналізу руху; здатність до психологічного консультування, що допомагають екологічно вводити і уточнювати необхідну для аналізу інформацію; знання в галузі загальної психопатології, теорії руху та анатомії, системи аналізу рухів за Лабаном, основи Бартенієфф (LMA-BF); здатність знаходити баланс між минулим досвідом і сприйняттям неповторного сьогодення [4].

Діагностика може повторюватися кілька разів впродовж терапії. І, кажучи про цей цикл, ми вже переходимо до наступної професійної компетенції – терапевтичної взаємодії. Під терапевтичною взаємодією ми розуміємо підтримку і ведення психотерапевтичного процесу, який включає: терапевтичні інтервенції; контейнірування; терапевтичні стратегії; конструювання техніки.

Кажучи про навички усередині цієї компетенції, ми маємо на увазі як базові навички, загальні для всіх видів терапій: встановлення терапевтичних стосунків, використання перенесення і контрперенесення, інтервенції, терапевтичні кордони, завершення терапії; так і специфічні, танцтерапевтичні навички, такі як

емпатійні навички (відзеркалювання, повторення, підстроювання, побудова невербальних стосунків, кін естетична емпатія, підтримка); навички ведення: як і коли використовувати структуру, утримувати кордони, ідентифікувати індивідуальні і групові теми і працювати з ними, використовуючи символічний рух, інтеграцію вербального і невербального матеріалу.

Для компетенції терапевтичної взаємодії нам потрібні знання теорії розвитку, групової динаміки, терапевтичних стосунків тощо. Багато в чому, об'єм і перспектива освоєння знань визначатиметься теоретичними перевагами терапевта. Установки в процесі терапевтичної взаємодії багато в чому залежать від специфіки клієнта або групи, цілей і завдань терапії, і міняються залежно від контексту.

Коли танець завершений, терапевтичний експеримент проведений, виконана деяка робота, приходиться час озирнутися назад, на те, що було зроблене, пригадати, прислухатися до себе, що це було для мене, що я виношу з цього танцю. Настає момент для рефлексії – різні форми зворотного зв'язку і осмислення досвіду.

Для цієї професійної компетенції важливе знання про різні форми рефлексії (вербальної і невербальної), методах дослідження в танцотерапії, оскільки саме методологія дослідження дає нам простір понять і логіку розуміння процесу. Звісно, це вимагає навиків вербалізації досвіду на різних «психологічних мовах» під час презентації програми для клієнтів, адміністрації, колег. Здорова цікавість, неупередженість, розум дослідника – такими словами ми можемо описати сутнісну установку для цієї компетенції [3].

Отже, нами було розкрито питання застосування методу танцотерапії у професійній діяльності фахівця соціальної сфери; визначені компетенції та здатності, якими повинен володіти фахівець, що використовує цей метод.

ЛІТЕРАТУРА // ЛИТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Малкина-Пых И. Г. Телесная терапия. Справочник практического психолога / И. Г. Малыхина-Пых. – М.: Изд-во «Эксмо», 2007. – 752 с.
2. Гренлюнд Э. Танцевальная терапия. Теория, методика, практика / Э. Гренлюнд, Н. Оганесян. – СПб.: Речь, 2004. – 219 с.
3. Козлов В. В. Интегративная танцевально-двигательная терапия / В. В. Козлов, А. Е. Гиршон, Н. И. Веремеенко. – М., 2005. – 255 с.

Москалюк О. І. (*Хмельницький, Україна*)

САМОСТІЙНІСТЬ СТУДЕНТА В УМОВАХ АУДИТОРНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У тезах обґрунтовано необхідність розвитку та формування самостійності, як інтегральної характеристики студента під час навчання у вищому навчальному закладі.
